

Libellenfauna in het Stropersbos - 2018

Stekene - Sint-Gillis-Waas



Zuidelijke glazenmaker • *Aeshna affinis* • ♂

© Brigitte Van Passel • Stropersbos Oost • 30 juli 2018

“Libellen zijn geschikt als indicatoren voor de milieukwaliteit van natte gebieden. Hun levenswijze is immers gebonden aan waterpartijen, waar ze als larve opgroeien en hun eitjes afzetten.”

beheerplan p 48



LIBELLENWERKGROEP

Waasland

deelnemers:

Luc Bekaert, Frank Cornelis, Hugo De Beuckeleer, Chris de Buyzer, Marian Kiefer, Kris Peeters, Brigitte Van Passel en Tom Vermeulen

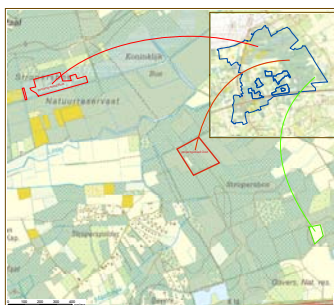
Libellenfauna in het Stropersbos: een project met goedkeuring van Joris Goossens (boswachter ANB)

Inleiding

Zou de droogte van 2017 een negatieve invloed hebben op de libellenfauna in 2018? Dat was de vraag die me bezighield...er zijn winnaars maar ook verliezers.

Voor het derde jaar op rij verzamelde Libellenwerkgroep Waasland alle libellenwaarnemingen in het Stropersbos en inventariseerde, met een 14-daagse beurtrol, in de periode mei-september, de afgebakende projectgebieden Stropersbos West (*Stekene*) en Stropersbos Oost (*Sint-Gillis-Waas*).

In 2015 werden natuur-beheerwerken in functie van heideherstel en -ontwikkeling uitgevoerd. We kozen ervoor om op deze plaatsen, projectgebieden af te bakenen (zie kaart).



Dit verslag is een aanvulling op de vorige verslagen 'Libellenfauna in het Stropersbos' en 'Libellenfauna in het Stropersbos - 2017'. Deze verslagen zijn te downloaden via de website [www.wakona.be/werkgroepen/Libellen/Libellenwerkgroep Waasland/Projecten](http://www.wakona.be/werkgroepen/Libellen/Libellenwerkgroep_Waasland/Projecten).



Brigitte

1. Libellen - waargenomen soorten

Tot einde 2017 werden in totaal 41 soorten waargenomen, 18 soorten waterjuffers, 23 soorten echte libellen. (verslag Libellenfauna in het Stropersbos 2017)

Nieuw in 2018 voor Stropersbos West zijn de **Gevlekte witsnuitlibel** (*Leucorrhinia pectoralis*) en de **Noordse witsnuitlibel** (*Leucorrhinia rubicunda*).

Zuidelijke glazenmaker (*Aeshna affinis*), **Venwitsnuitlibel** (*Leucorrhinia dubia*), **Gevlekte witsnuitlibel** (*Leucorrhinia pectoralis*) en **Zuidelijke Heidelibel** (*Sympetrum meridionale*) werden in 2018 voor het eerst waargenomen in Stropersbos Oost.

Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) en **Noordse witsnuitlibel** (*Leucorrhinia rubicunda*) behoren tot de **zeldzame** soorten, **Gevlekte witsnuitlibel** (*Leucorrhinia pectoralis*), **Zuidelijke glazenmaker** (*Aeshna affinis*) en **Zuidelijke Heidelibel** (*Sympetrum meridionale*) tot de **zeer zeldzame** soorten.

De volgende tabel geeft de waargenomen soorten weer in 2016, 2017 en 2018 voor zowel Stropersbos **West** (*Stekene*) en Stropersbos **Oost** (*Sint-Gillis-Waas*). De kolom subtotaal is het resultaat van alle waarnemingen t.e.m. 2018 in **West** en **Oost**.

Einde 2018 werden voor het Stropersbos in totaal 43 soorten waargenomen, 18 soorten waterjuffers, 25 soorten echte libellen.



NOORDSE WITSNUITLIBEL • *Leucorrhinia rubicunda* • ♂

© Chris De Buyzer • Stroperbos West • 25 mei 2018



GEVLEKTE WITSNUITLIBEL • *Leucorrhinia pectoralis* • ♂

© Hugo De Beuckeleer • Stroperbos West • 20 juni 2018



ZUIDELIJKE GLAZENMAKER • *Aeshna affinis* • ♂

© Tom Vermeulen • Stropersbos West • 28 juli 2018



ZUIDELIJKE HEIDELIBEL • *Sympetrum meridionale* • ♀

© Hugo De Beuckeleer • Stropersbos West • 16 augustus 2018



VENWITSNUITLIBEL • *Leucorrhinia dubia* • ♂♀

© Brigitte Van Passel • Stroperbos Oost • 11 juni 2018



GEVLEKTE WITSNUITLIBEL • *Leucorrhinia pectoralis* • ♂

© Chris De Buyzer • Stroperbos Oost • 6 juni 2018



ZUIDELIJKE GLAZENMAKER • *Aeshna affinis* • ♂

© Marian Kiefer • Stropersbos Oost • 15 juli 2018



ZUIDELIJKE HEIDELIBEL • *Sympetrum meridionale* • ♀♂

© Frank Cornelis • Stropersbos Oost • 11 september 2018

2. Waarnemingen Projectgebieden

In de periode mei-september hebben we met een veertiendaagse beurtrol de projectgebieden geïnventariseerd. De volgende tabellen geven de resultaten van de waargenomen soorten in de projectgebieden weer.

(www.waarnemingen.be-mijn-gebieden)

Met uitzondering van Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*) werden alle waargenomen soorten in Stropersbos **West** (42), ook in het projectgebied West waargenomen (41).

In Stropersbos **Oost** werden in totaal 37 soorten waargenomen, 34 soorten in het projectgebied Oost. Kanaaljuffer (*Erythromma lindenii*), Grote roodoogjuffer (*Erythromma najas*) en Kleine roodoogjuffer (*Erythromma viridulum*) werden nog niet waargenomen in het projectgebied Oost.

Geelvlakheidelibel (*Sympetrum flaveolum*) werd vóór 2007 waargenomen in Stropersbos Oost (ES77B)*, de exacte plaats is niet te achterhalen.

* Geïntegreerd bos- en natuurbeheerplan Stropers - ref 816751/R9/FVH/Mech-12 juli 2007 - 2.3.4.6 Libellen pag 48



Stekene - Stropersbos West- projectgebied



*projectgebied Stropersbos West
maart 2018*



Stropersbos Oost - projectgebied 1-2



*projectgebied Stropersbos Oost
april 2018*

Stropersbos West - projectgebied

	01/05 14/05	15/05 28/05	29/05 11/06	12/06 25/06	26/06 09/07	10/07 23/07	24/07 06/08	07/08 20/08	21/08 03/09	04/09 17/09	18/09 01/10	laatst gezien
Zwervende pantserjuffer - <i>Lestes barbarus</i>				x	x	x	x	x		x	x	2018
Tangpantserjuffer - <i>Lestes dryas</i>				x								2018
Gewone pantserjuffer - <i>Lestes sponsa</i>					x	x	x	x			x	2018
Tengere pantserjuffer - <i>Lestes virens</i>						x	x	x		x	x	2018
Houtpantserjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>				x				x		x	x	2018
Bruine winterjuffer - <i>Sympecma fusca</i>	x				x	x	x					2018
Koraaljuffer - <i>Ceragrion tenellum</i>												2014
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>	x	x	x	x	x	x	x					2018
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>	x											2018
Gaffelwaterjuffer - <i>Coenagrion scitulum</i>	x	x	x	x	x	x						2018
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>				x	x	x	x	x		x		2018
Kanaaljuffer - <i>Erythromma lindenii</i>												2015
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>		x		x								2018
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>					x	x	x					2018
Lantaartje - <i>Ischnura elegans</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	2018
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>							x	x				2018
Vuurjuffer - <i>Pyrrhosoma nymphula</i>	x	x		x								2018
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>												2017
Zuidelijke glazenmaker - <i>Aeshna affinis</i>					x	x	x					2018
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>						x	x			x	x	2018
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>						x	x					2018
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isoceles</i>			x		x							2018
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>						x	x	x		x	x	2018
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>	x	x	x	x	x	x	x					2018
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>	x	x	x									2018
Plasrombout - <i>Gomphus pulchellus</i>												2017
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>	x	x	x	x								2018
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>	x	x	x	x	x							2018
Venwitsnuitlibel - <i>Leucorrhinia dubia</i>												2017
Gevlekte witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	x	x	x	x								2018
Noordse witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia rubicunda</i>		x	x									2018
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>	x	x	x	x		x	x					2018
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	x	x	x	x	x	x	x					2018
Zuidelijke oeverlibel - <i>Orthetrum brunneum</i>												2016
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>			x	x	x	x	x	x				2018
Beekoeverlibel - <i>Orthetrum coerulescens</i>												2016
Zwarte heidelibel - <i>Sympetrum danae</i>												2017
Geelvlakheidelibel - <i>Sympetrum flaveolum</i>												
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>												
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>							x	x			x	2018
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>			x	x	x	x	x	x		x	x	2018
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>			x		x		x			x	x	2018
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>							x			x		2018
Totaal	13	13	15	17	16	18	21	11	/	10	10	41

Stroperbos Oost - projectgebied

	01/05 14/05	15/05 28/05	29/05 11/06	12/06 25/06	26/06 09/07	10/07 23/07	24/07 06/08	07/08 20/08	21/08 03/09	04/09 17/09	18/09 01/10	laatst gezien
Zwervende pantserjuffer - <i>Lestes barbarus</i>			x	x	x	x	x		x	x	x	2018
Tangpantserjuffer - <i>Lestes dryas</i>			x	x	x	x						2018
Gewone pantserjuffer - <i>Lestes sponsa</i>			x			x						2018
Tengere pantserjuffer - <i>Lestes virens</i>						x				x		2018
Houtpantserjuffer - <i>Chalcolestes viridis</i>									x	x		2018
Bruine winterjuffer - <i>Sympetma fusca</i>	x											2018
Koraaljuffer - <i>Ceragrion tenellum</i>												2016
Azuurwaterjuffer - <i>Coenagrion puella</i>	x		x									2018
Variabele waterjuffer - <i>Coenagrion pulchellum</i>												
Gaffelwaterjuffer - <i>Coenagrion scitulum</i>			x									2018
Watersnuffel - <i>Enallagma cyathigerum</i>												2017
Kanaaljuffer - <i>Erythromma lindenii</i>												
Grote roodoogjuffer - <i>Erythromma najas</i>												
Kleine roodoogjuffer - <i>Erythromma viridulum</i>												
Lantaartje - <i>Ischnura elegans</i>	x	x	x				x					2018
Tengere grasjuffer - <i>Ischnura pumilio</i>			x									2018
Vuurjuffer - <i>Pyrrosoma nymphula</i>	x											2018
Blauwe breedscheenjuffer - <i>Platycnemis pennipes</i>												
Zuidelijke glazenmaker - <i>Aeshna affinis</i>					x	x	x					2018
Blauwe glazenmaker - <i>Aeshna cyanea</i>									x			2018
Bruine glazenmaker - <i>Aeshna grandis</i>					x	x			x			2018
Vroege glazenmaker - <i>Aeshna isocetes</i>			x									2018
Paardenbijter - <i>Aeshna mixta</i>						x			x	x	x	2018
Grote keizerlibel - <i>Anax imperator</i>			x		x	x	x					2018
Glassnijder - <i>Brachytron pratense</i>	x											2018
Plasrombout - <i>Gomphus pulchellus</i>												2017
Smaragdlibel - <i>Cordulia aenea</i>	x		x									2018
Vuurlibel - <i>Crocothemis erythraea</i>		x			x		x					2018
Venwitsnuitlibel - <i>Leucorrhinia dubia</i>			x									2018
Gevlekte witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia pectoralis</i>			x									2018
Noordse witsnuitlibel - <i>Leucorrhinia rubicunda</i>												
Platbuik - <i>Libellula depressa</i>			x									2018
Viervlek - <i>Libellula quadrimaculata</i>	x		x									2018
Zuidelijke oeverlibel - <i>Orthetrum brunneum</i>												
Gewone oeverlibel - <i>Orthetrum cancellatum</i>			x		x	x	x		x			2018
Beekoeverlibel - <i>Orthetrum coerulescens</i>												
Zwarte heidelibel - <i>Sympetrum danae</i>												2017
Geelvlekheidelibel - <i>Sympetrum flaveolum</i>												
Zwervende heidelibel - <i>Sympetrum fonscolombii</i>												2017
Zuidelijke heidelibel - <i>Sympetrum meridionale</i>							x			x		2018
Bloedrode heidelibel - <i>Sympetrum sanguineum</i>			x		x	x	x		x	x	x	2018
Bruinrode heidelibel - <i>Sympetrum striolatum</i>					x				x	x		2018
Steenrode heidelibel - <i>Sympetrum vulgatum</i>					x	x	x		x			2018
Totaal	7	2	16	2	10	11	9	/	9	7	3	34

3. *Winnaars en verliezers in 2018*

Op 9 mei 2018 werd in Stropersbos West een niet uitgekleurd mannetje Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*) waargenomen (waarnemer: Annick De Caluwe). Dit was de start van een heel speciaal libellenjaar.

Witsnuitlibellen deden het erg goed in 2018, ook op plaatsen waar ze nog nooit gezien werden. De Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*) werd in mei-juni zowel in Stropersbos West als Stropersbos Oost waargenomen. Noordse witsnuitlibel (*Leucorrhinia rubicunda*) in Stropersbos West en Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) in Stropersbos Oost. Bijna uitsluitend waarnemingen van mannetjes, van de Venwitsnuitlibel (*Leucorrhinia dubia*) ook een copula.

In juli was het de beurt aan de Zuidelijke glazenmaker (*Aeshna affinis*). Deze waarneming bleef, voor libellenliefhebbers niet onopgemerkt. Het Stropersbos kende heel wat nieuwe bezoekers.



Zuidelijke glazenmaker - vrouw
© Lander Kestemont

Van de Zuidelijke heidelibel (*Sympetrum meridionale*) werden de vorige jaren, zowel mannetjes als vrouwtjes, waargenomen in Stropersbos West. In 2018 voor het eerst een copula in Stropersbos Oost.

Ook de Zwervende pantserjuffer (*Lestes barbarus*) deed het heel goed.



Zwervende pantserjuffer - vrouw
© Brigitte Van Passel

Jammer genoeg zijn er ook verliezers.

De Zwarte heidelibel (*Sympetrum danae*), een doelsoort* voor doelsysteem I - zoetwatergemeenschap en doelsysteem II - rietland en ruigte werd niet waargenomen.

* Geïntegreerd bos- en natuurbeheerplan Stropers - ref 816751/R9/FVH/Mech-12 juli 2007 - 2.3.4.6 Libellen pag 65

4. *De abnormale droogte in 2018*

Na de kletsnatte maanden november & december 2017, volgde een normale winter (www.meteobelgie.be). In het voorjaar 2018 leek het tekort aan water enigszins hersteld... helaas niet voor lang.

De lente en zomer van 2018 waren zeer abnormaal en uitzonderlijk warm, abnormaal zonnig, abnormaal droog en met een uitzonderlijk lage neerslagfrequentie. De herfst van 2018 was normaal voor wat betreft de gemiddelde temperatuur en het neerslagtotaal. De neerslagfrequentie was uitzonderlijk laag en de zonneschijnduur uitzonderlijk hoog. (www.meteobelgie.be).

Dit alles heeft een heel lage grondwaterstand als gevolg. Als er onvoldoende neerslag valt gedurende de komende winter, dan zullen droogteperikelen in het nieuwe jaar alweer snel aan de orde zijn.

Het wordt dus afwachten wat de gevolgen hiervan zullen zijn op de libellenfauna in het Stropersbos volgend jaar.



Stropersbos West - april 2018



